

2020-03-04

551-86-2020

1281-20-002

Kontaktperson
Miljöprövningsenheten
Lilian Thurffjell
010-224 16 75
lilian.thurffjell@lansstyrelsen.se

Växjö Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
mmd.vaxjo@dom.se

VÄXJÖ TINGSRÄTT
4:5

INKOM: 2020-03-04
MÅLNR: M 5307-19
AKTBIL: 15

Ansökan om tillstånd enligt 7, 9 och 11 kap. miljöbalken för täktverksamhet på fastigheterna Hardeberga 2:32 och 3:3, Sandby 1:13 och 19:9 i Lunds kommun

Mål M 5307-19

Ärendet

NCC Industry AB, nedan kallat bolaget, har vid mark- och miljödomstolen ansökt om tillstånd enligt miljöbalken för fortsatt och utökad verksamhet på fastigheterna Hardeberga 2:32 och 3:3, Sandby 1:13 och 19:9 i Lunds kommun.

Mark- och miljödomstolen har översänt ansökan till Länsstyrelsen med en förfrågan om handlingarna behöver kompletteras.

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen anser att ansökan ska kompletteras med följande:

Ekonomisk säkerhet

1. Redogör för hur den ekonomiska säkerheten har beräknats. Enligt Miljösamverkan Sveriges modell skulle säkerheten ha beräknats till 17,2 miljoner kronor.

Geologi och teknik

2. Redogör för varför fyndigheterna i de olika lokaliseringalternativen behöver uppfylla klass 1 för vägändamål och betong när fyndigheten i denna lokalisering inte gör det i det i befintligt och det i utvidgade området. Till vilka ändamål kan detta berg användas då det i det utvidgade området inte verkar uppfylla kraven på klass 1? Redovisa hur bedömningen av

lokaliseringsutredningen hade blivit om det hade använts klass 2 för väg och betong som kriterier istället.

3. Redogör för hur mycket berg (ton eller %) av klass 1 och 2 för vägändamål som finns inom det utvidgade området.
4. Förtydliga varför brytning inte kan ske på djupet. Vad blir konsekvenserna av att enbart bryta på djupet inom nuvarande område? Hur mycket minskar ytan och produktionen? Vad innebär det för avsänkningen inom Natura 2000-området?
5. Redogör för vilka bergkvalitetsklasser de olika djupen har både i nuvarande och det utvidgade området (ner till +8 möh). Vid vilket djup förändras kvaliteten till så dålig kvalitet att det inte är lönt att bryta materialet? Hur är kvaliteten under +8?

Kommentar:

Kriteriet för lokaliseringsutredningen är att berget ska vara av klass 1 för väg och betong. Enligt SGU:s bergkvalitetsklassning ligger befintligt brytningsområde inom klass 1 för vägändamål, klass 2 för betongändamål och klass 3 för järnvägsändamål. Större delen av det utvidgade brytningsområdet är dock bergkvalitetsklass 2 för väg, hela området inom klass 2 för betong och klass 3 för järnväg. Det bör förtydligas varför övriga lokaliseringalternativ baseras på bättre kvalitet än vad denna lokalisering uppfyller.

Bolaget har inte redovisat något alternativ att gå enbart på djupet. Det kanske inte är möjligt men det finns inget resonemang om det. Bolaget har bedömt att avsänkningen av grundvattnet i berget inte påverkar jordlagren. Resonemang om detta bör finnas i alternativ att bryta djupare.

Bolaget bör redovisa om det är bättre kvalitet på djupet inom nuvarande område än inom det utvidgade området. På s 10 i den tekniska beskrivningen skrivs att bergkvaliteten försämras något med djupet. Samtidigt redogörs på s 11-12 att materialet är mycket lämpligt för vägändamål och att provtagningar visar att det är klass 1 på materialet. Det framgår inte om detta gäller hela området i ansökan men det motsägs av bergkvalitetskartan. Enligt den tekniska beskrivningen finns ca 10 miljoner ton berg (1/3) i det utökade brytningsområdet. Det bör framgå hur mycket av detta som är av klass 2 för vägändamål och vad det kan användas till.

6. Redogör för om bolaget har investerat i teknik för krossning av berg till betongändamål (VSI-kross och vindsiktning). Vad avses med att materialet delvis kan utnyttjas som ersättning för naturgrus och görs detta idag?

Kommentar:

Fyndigheten är karterad av SGU som Bergkvalitet 2 för betong. Bergmaterialet bedöms därmed

kunna användas som ballast för flera betonganvändningsområden. Det framgår inte i handlingarna om bolaget använder teknik för förädling som främjar ersättning av naturgrus.

Kulturmiljövård

7. Redovisa hur bedömningen har gjorts att ”verksamheten medför försumbara konsekvenser för helhetsvärdet i det område som omfattas av kulturmiljöprogram”.

Kommentar:

Den föreslagna verksamheten ligger inom ett område som pekas ut i Länsstyrelsens kulturmiljöprogram. Miljökonsekvensbeskrivningens redovisning av inverkan på platsens kulturvärden är knapphändig. Länsstyrelsen menar att det kommer att påverka landskapets struktur i högre grad att utöka verksamhetsområdet på den västra sidan Dalbyvägen, eftersom verksamheten inte längre ligger samlad som en enklav.

Buller, vibrationer och luftstötstågor

8. Motivera varför tiden för dagtid i bullersammanhang ska ändras jämfört med nuvarande verksamhet (07.00 till 06.00).

Kommentar:

Täktverksamhet har bedrivits i området under en lång period. I nuvarande tillstånd har dagtid räknats från 07.00 och denna tid har buller anpassats efter. Bostäder ligger väldigt nära. Bolaget behöver motivera varför denna tid ska ändras då det innebär förändrade förutsättningar för närboende.

9. Redovisa på karta och i tabell vilka bostäder som tillhör bolaget och om dessa hyrs ut som bostäder. I det senare fallet ska bullerutredningen omfatta även dessa bostäder.
10. Redovisa vilka skyddsåtgärder som behöver vidtas samt kostnader för dessa för att sänka bullret för bostad på beräkningspunkt nr 12 (Hardeberga 2:31) till 45 dBA kvälltid. Är den kumulativa effekten av trafik till Skrylleområdet medräknad i bullerutredningen?
11. Redovisa om vegetation/ skogen har räknats in som bullerdämpande i bullerberäkningen?

Kommentar till nr 9-11:

Bolaget har föreslagit att 49 dBA ska gälla kvälltid för bostaden på fastigheten Hardeberga 2:31. Samma begränsningsvärden gäller oavsett om du hyr eller äger din bostad. Olägenheterna är detsamma. Hyresgäster ska inte behöva tåla sämre förhållanden. Bolaget bör redovisa vilka fastigheter som de äger och hyr ut. Det har även kommit till länsstyrelsens

kännedom att stora delar av granskogen väster om vägen är avverkad (ej kontrollerad uppgift) och det bör framgå om vegetation har legat till grund för bullerberäkningarna som skydd.

12. Redogör för varför hänsyn inte har tagits till Naturvårdsverkets rekommendationer för buller inom friluftsområden i villkor 8.
13. Redogör för vilka ytterligare skyddsåtgärder som krävs för att innehålla Naturvårdsverkets rekommendationer för buller inom hela Skrylleområdet och Natura 2000-området och skyddsåtgärdernas miljökonsekvenser. Redovisa även de kostnader som dessa skyddsåtgärder medför.
14. Redogör i siffror för nuvarande bullersituation enligt bilaga 1 i bullerutredningen. Siffror bör presenteras för samma beräkningspunkter så det går att jämföra om och hur bullret förändras.

Kommentar till nr 12-14:

Enligt Naturvårdsverkets rapport 6538, s 12, nämns att nivåerna dagtid klockan 06-18 inte bör överskrida 40 dBA som ekvivalent ljudnivå i områden för friluftsliv. Under kväll och natt klockan 18-06 samt lör-, sön- och helgdagar bör bullret inte överskrida den ekvivalenta ljudnivån 35 dBA. Området är utpekad i kommunens översiktsplan och det finns även en fördjupad plan för området. Bolaget har föreslagit ett villkor på 50 dBA dagtid. Skrylleområdet är ett friluftsområde med ett mycket stort antal besökare och bolaget bör förhålla sig till detta i sitt villkor för buller. Även i området runt motionsanläggningen och Naturrum rör sig mycket folk och detta bör anses vara en del av friluftslivet. Det är olika karaktär på buller från människor i rörelse och industribuller. Som nämnts ovan sker en stor trafik till Skrylleområdet och den trafiken bör ingå i bullerberäkningen så den totala störningen framgår. Det är viktigt att det i ansökan framgår skillnaden mellan ansökt verksamhet och dagens ljudutbredning i samma mätpunkter så att det tydliggörs vilka förändringar i ljudutbredningen som sker vid olika faser i brytningen.

15. Redovisa antal transporter där transportrörelser med asfaltmassor från asfaltverket inkluderas samt den utökade införseln av avfall för anläggningsändamål (600 000 ton). Redogör för hur lång tid det tar att flytta och bygga upp nya bullervallar och när denna verksamhet ska ske. Redovisa hur transporter och uppbyggnaden av bullervallar påverkar bullerutbredningen i omgivningen. Vid behov ska en ny bullerberäkning göras där maximalt antal transportrörelser ingår samt för den period då flytt av vallar och mottagning av avfall för uppbyggnad av nya vallar sker.

Kommentar:

Bullervallar behöver flyttas och nya vallar ska anläggas. Denna verksamhet är inte beskriven i ansökan. Det behöver framgå hur lång tid det bedöms att arbetet tar och vilket buller som uppstår under tiden anläggandet utförs. Verksamhetsområdet ligger inom riksintresse för friluftsliv, gränsar Natura 2000 och ett välbesökt friluftsområde där bullernivåerna ska hållas låga. Det framgår inte vilken störning och effekt som uppbyggnad och flytt av bullervallar kan ha på dessa områden.

Bullerutredningen baseras på ett maximalt uttag om 1,5 miljoner ton bergmaterial per år samt ca 150 000 ton asfalt, jord- och schaktmassor. Detta genererar ca 480 st fordonsrörelser per dag på täktvägen för vidare transport ut på väg 952. Bolaget ansöker dock om produktion av 200 000 ton asfalt per år, att återvinna icke farligt avfall med en maximal mottagen volym om 100 000 ton per år samt att använda icke farligt avfall för anläggningsändamål, dock maximalt 600 000 ton. Det framgår inte hur många transporter asfaltproduktionen genererar. Vidare bör bullervallarna byggas ganska omgående vilket borde innebära att den årliga införseln av icke farligt avfall för anläggningsändamål, och därmed antal transportrörelser, borde vara betydligt större de första året/åren än att de ingår i de bedömda 150 000 ton per år samt störningar från arbetsmaskiner.

Seveso

16. Redovisa hur riskerna för allvarliga kemikalieolyckor har identifierats och bedömts. Redovisningen ska också innehålla faktorer i omgivningen som kan påverka säkerheten vid verksamheten. Beskriv även de förebyggande åtgärder som vidtagits.

Kommentar:

Beskriv de områden som kan vara en risk, ex. risk vid hantering av kemikalier, vid brand, vid stöld etc.

17. Redovisa samtliga farliga ämnen och maximal mängd som förekommer vid ett och samma tillfälle, gärna i tabellform. Ange farligt ämne, kategori/namn i del 1/del 2 i Sevesoförordningen, faroklassificering CLP, farokod CLP och mängd.

Kommentar:

Gäller även diesel i enlighet med bilaga 1 till förordning om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor SFS (2015:236), punkt 34.

18. Förtydliga om anläggningen för framställning av bulksprängämne är en permanent avvecklad verksamhet eller tillfälligt nerlagd.

Externa massor/avfall

19. Redovisa hur bedömning är gjord att lokaliseringen för verksamheten väster om vägen är det bästa alternativet. Lokaliseringen bör jämföras med en helt annan plats och nollalternativet fortsatt lokaliserad nere i tåkten som idag. Redovisa om återvinningsverksamheten måste avslutas om utvidgningen av verksamhetsområdet till andra sidan vägen inte tillåts.

Kommentar:

Bolaget behöver tydliggöra behovet av att utöka sitt verksamhetsområde till andra sidan vägen. Återvinningen ökar inte jämfört med dagens verksamhet och idag pågår återvinningen inom nuvarande verksamhetsområde. Varför behövs ny naturmark tas i anspråk för avfallshantering? Bolaget hänvisar vidare till tidigare ställningstagande av påverkan på riksintressena. Bolaget avser nu att öka sin produktion från 1 miljon ton per år till 1,5 miljoner ton per år vilket medför ökade störningar och dessutom öka ytan för verksamhetsområdet bland annat till andra sidan vägen förutom det nya brytningsområdet. Verksamheten bedrivs intill/inom kärnområdet för riksintresse för friluftslivet. Länsstyrelsen anser att det finns skäl att bedöma om detta är den lämpligaste lokaliseringen för avfallsverksamhet.

20. Redogör för vilka kompensationsåtgärder som kan vidtas för att kompensera för förlorade naturvärden inom verksamhetsområdet väster om vägen.

Kommentar:

Utvidgningen av verksamhetsområdet väster om vägen är planerad att ske inom ett område som omfattas av naturvärdesklass 3 (objekt 29 i bilaga B6.1). Av naturvärdesinventeringen framgår att detta område troligen hade kunnat gå att restaurera till höga värden. Området utgör en del av de gröna strukturer som dels erbjuder möjligheter för allmänheten att röra sig i området och dels utgör de ett område som länkar samman de naturområden som ligger i sydväst med Skrylleområdet/Måryd med de nordöstliga områdena Fågelsångsdalen mfl. Med dagens radikalt minskande populationsstorlekar, förlusterna av biologisk mångfald och Sveriges svårigheter att uppnå vad vi har åtagit oss inom ramen för de nationella miljömålen samt EU-direktivet om biologisk mångfald tillsammans med att området är belägen i en högexploaterad region med få naturliga refuger, får det anses angeläget att även naturområden som inte har högsta naturvärdesklass om möjligt bevaras. Om bolaget vill gå vidare med nuvarande utformning av utvidgning av verksamhetsområdet får det antas att detta område i sin helhet kommer att förlora sina naturvärden.

21. Komplettera naturvärdesinventeringen med objektsnummer för det naturvärdesobjekt med klassning 4, beläget direkt nordöst om nuvarande täkt och inom det planerade utvidgningen av täkten som kommer att brytas bort enligt nuvarande ansökan. Om objektsbeskrivningen inte finns för detta i rapporten ska rapporten kompletteras med detta.

Kommentar:

Inom det planerade utvidgade brytningsområdet finns ett naturvärdesobjekt med klassning 4. Detta har inte tilldelats ett objektsnummer. Eventuellt kan detta avse objekt 23 i rapportens beskrivande del men detta är inte klarlagt.

22. Förtydliga utformningen av bullervallarna och beräkningen av mängden avfall för anläggningsändamål (jfr dom M 5961-18). Redogör för vilka vallar som omfattas av 600 000 ton avfall.
23. Redogör för vilken kontroll bolaget har att externa massor inte innehåller invasiva växtdelar.
24. Förtydliga verksamheten på området väster om vägen avseende:
- a. vilken typ av avfall som ska hanteras där,
 - a. om det ska ske någon form av bearbetning (siktning, krossning, tvättning etc) för återvinning av avfall väster om vägen,
 - b. redogörelse för hur och hur många transporter som sker till och från området och om det sker transporter mellan täkt och detta verksamhetsområde i det fall schaktmassor bearbetas i täkten och läggs i upplag inom detta område. Hur transporteras i så fall massorna över vägen och hur många transportrörelser innebär detta med tanke på trafiksäkerheten på vägen?
 - c. redogörelse för vad det är för reservdelar och om det finns några risker för miljön och människors hälsa med den förvaringen. Behövs några skyddsåtgärder och vilka kostnader medför det?

Kommentar till nr 22-24:

I situationsplanen markeras området väster om vägen som upplagsytor (10) och att återvinningsytor (9) finns öster om vägen i täkten. I den tekniska beskrivningen nämns att området väster om vägen främst kommer att användas för återvinning av rena schaktmassor, uppställning av reservdelar och liknande för användning i täktverksamheten. Det framgår inte

hur återvinningen ska gå till (krävs bearbetning?) och vad som avses med främst. Bullerutredningen har inte omfattat någon typ av bearbetning på den ytan utan endast i tåkten. Verksamhetsbeskrivningen för detta område behöver förtydligas och vid någon form av bearbetning behöver bullerutredningen omfatta även den verksamheten.

25. Förtydliga var övrigt avfall som inte hanteras väster om vägen kommer att tas emot och hanteras inom verksamhetsområdet.

Vattenfrågor och Natura 2000-området

26. Avseende externt avfall och vatten behöver bolaget redogöra för påverkan på mark- och vattenförhållandena från avfallet i bullervallarna och återvinningsverksamheten med tanke på typen av massor bolaget ansöker om. Följande behöver kompletteras:

- a. Redogör för varför dagvattnet väster om vägen inte behöver renas innan diffusa utsläpp sker till opåverkad naturmark och grundvatten. Kan detta vatten nå något vattendrag? Vilken lakbarhet har avfallet och vad innebär detta för dagvattnet?
- b. Tydliggör om avfallsmassor i form av bullervallar eller annat kommer att flyttas och hamna under vattenytan i den sjö som ska skapas (vid efterbehandlingen). Vilken mängd förorenade avfallsmassor kommer att hamna under vatten och vilken påverkan får detta på både kort och lång sikt? Kommer avbaningsmassor med mycket humusinblandning att hamna under vattenytan och hur påverkar detta vattenkvaliteten? Redogör för hur efterbehandling kan ske i tåkten utan att grundvattnet/vattnet i sjön riskerar att bli förorenat.
- c. Redovisa en platsspecifik utredning som visar vilken känslighet mark- och vattenmiljön i och kring verksamhetsområdet (Natura 2000-området, område som påverkas väster om vägen av dagvatten) har/kommer att ha (tåksjö i kontakt med grundvattnet) med hänsyn till avfallsverksamhetens (både öster och väster om vägen) karaktär. Jämförelse ska göras med de opåverkade bakgrundshalterna i närområdet. En bedömning ska göras avseende vilka koncentrationer och mängder föroreningar från avfallshanteringen som kommer att nå Natura 2000-områdets vattenmiljöer med avseende på de föroreningar som kommer att finnas i det material som bolaget avser att ta emot. Redogör för vilken påverkan dessa utsläpp kommer att medföra på Natura 2000-området. Redovisa vilka provtagningar och

undersökningar som bolaget har utfört med tanke på att återvinningsverksamheten bedrivs redan idag.

- d. Förtydliga följande som anges i sammanfattningen (sidan 2 i MKBn):
Den ansökta verksamheten innebär att något större volym länshållningsvatten behöver avledas till Kävlingeån jämfört med nollalternativet. Föroreningsinnehållet bedöms däremot bli detsamma. Vad menas med detsamma? Avses både halt och mängd och vilka föroreningar avses? Räknas återvinningsverksamheten in här?
- e. Komplettera villkor 19 med en tabell med de högsta halter av föroreningar som avfallet som hanteras inom verksamhetsområdet får innehålla (med utgångspunkt från den platsspecifika bedömningen ovan utredningarna ovan) och vilken lakbarhet massorna får ha.

Kommentar:

Bolaget anger i sin ansökan att de vill ta emot massor med föroreningshalt KM. Då riktvärdet för känslig markanvändning inte utgör ett riktvärde för avfallsmottagning utan ett mål för sanering är det inte fullständigt klarlagt vilka högsta halter bolaget anger att prövningen ska omfatta. Bedömningen för KM kan också variera beroende på platsspecifika parametrar, riktvärdet för sanering tar inte heller hänsyn till övriga egenskaper i materialet, så som till exempel lakbarhet vilket normalt sett utgör ett mottagningskriterium för kategorisering av avfall och har stor påverkan för att bedöma risken för påverkan från massorna. Vidare noterar Länsstyrelsen att bolaget inte vill ha en begränsning av utsläppsmängderna av vatten. Detta skulle medföra att det inte går att kvantifiera de volymer som bolaget kommer att kunna släppa ut till Natura 2000-området, något som Länsstyrelsen inte kan anse vara acceptabelt då risken för påverkan inte endast kan bedömas utifrån koncentrationer utan även utifrån mängd, då detta blir bestämmande för den långsiktiga påverkan. Återvinningsverksamhet sker både i tükten och på andra sidan vägen så hänsyn ska tas till båda fallen.

Enligt beskrivningen av efterbehandlingen och efterbehandlingsplanen verkar det som att efterbehandling ska ske med dels externa massor och med avbaningsmassor. Det tycks som att bullervallarna kommer att användas för att justera slänterna i tükten. Det behöver förtydligas hur detta ska gå till och om det överhuvudtaget är lämpligt att förorenade massor hamnar i direkt kontakt med grundvattnet i området.

27. Sammanställ analysresultat och mängd utpumpat vatten i tabell så att enskilda analysvärden kan utläsas. Redogörelsen bör omfatta så många år att variationen i mängd utpumpat vatten mellan olika år omfattas (mängder kan då uppskattas).

28. Provtagning tycks ske utanför verksamhetsområdet. Beskriv hur provtagning sker och hur miljön ser ut. Finns risk att annat omgivande vatten når denna punkt eller är det endast bolagets utgående vatten? Tas prov från en ledning eller i dammen och i så fall på vilket sätt? Varför tas inte prov i utloppet på utjämningsmagasinet i öster?
29. Motivera varför begränsningsvärdet för halten kväve ska vara 2,5 mg/l som årsmedelvärde när redovisade provtagningar från 2014 och framåt tycks ligga under 0,5 mg/l.

Kommentar till nr 27-29:

Graferna som redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen är grova och enskilda variationerna under året kan inte utläsas. Vad gäller totalkväve bör detta begränsas så mycket som möjligt med hänsyn till Natura 2000-området och recipienten Kävlingeån som är känsliga för övergödning. Bolaget kan utan ytterligare skyddsåtgärder föreslå en sänkt halt i detta villkor.

30. Redogör för anledningen till att tillståndet enligt 11 kapitlet för grundvattenbortledning inte längre ska vara förenat med en maximalt tillåten bortledd volym.

Kommentar:

*Bolagets befintliga tillstånd till vattenverksamhet är förenat med en på årsbasis viss maximalt tillåten volym. Detta är helt normalt i tillstånd till grundvattenbortledning. I det tillstånd bolaget nu ansöker om finns inte en sådan begränsning med. Anledning till detta måste förtydligas. Enligt 22 kap 25 § miljöbalken framgår det bland annat att en dom som innebär att tillstånd ges till en verksamhet i förekommande fall ska innehålla **bestämmelser om verksamhetens ändamål, läge, omfattning, säkerhet och tekniska utformning** i övrigt (punkt 2).*

31. Redovisa risken för genombrott av diabasgången i det nordöstra hörnet av brytningsområdet och konsekvenserna av ett sådant genombrott. Vad kan i så fall göras för att minska denna risk? Visa tydligt på karta var diabasgången löper i förhållande till brytningsområdet. Påverkas influensområdet om ett sådant genombrott sker?

Kommentar:

Det sökta utvidgningsområdet går mycket nära en diabasgång i det nordöstra hörnet. Kontaktytan diabas/gnejs är vanligtvis vattenförande enligt den hydrologiska utredningen. Finns det risk för genombrott av denna diabasgång med ett nytt stort grundvattenutflöde som följd? Av tabell 2 på sidan 16 i den hydrologiska utredningen framgår att det var betydligt

högre grundvattenflöden 2006 och 2007 än åren därefter. Det förklaras med genombrott av en diabasgång i nordöstra delen av tätten.

32. Redovisa hur lång tid efter avslutad verksamhet som bolaget kommer att behöva pumpa vatten till de våta miljöerna för att dessa ska kunna bibehållas. Redovisa när vattenmagasinen bedöms vara återfyllda så att dessa själva ska kunna föda de våta miljöerna? Behöver yrkandet om tidsbegränsning för vattenverksamheten ändras?
33. Tydliggör varför bolaget inte ansöker om tillstånd för att placera grundvattenrör i jord inom Natura 2000-området i denna ansökan.

Kommentar till nr 33:

På s 56 i MKBn nämns att planer finns på att installera grundvattenrör i jord inom Natura 2000-området om Länsstyrelsen godkänner det. Detta borde prövas i denna ansökan och inte i ett senare skede.

34. För vattenverksamheten ansöks om en arbetstid om 10 år. Förtydliga vad är det för arbeten som ska utföras i fråga om tillståndet enligt 11 kap som motiverar denna långa arbetstid.
35. Avseende influensområde för grundvattensänkning behöver följande kompletteras:
 - a. Redovisa ett worst case scenario avseende det praktiska influensområdet för grundvattensänkningen med uppdateringar av de data som utgjort grunden för den hydrauliska modelleringen.
 - b. Redovisa en ritning som visar influensområdet för avsänkning i jordlagerakvifären, dels med befintlig täktyta och dels med den sökta täktytan, utifrån ett worst case scenario.
 - c. Redovisa vid behov en ny värdering av vilken påverkan det praktiska influensområdet har på Måryd-Hällestads Natura 2000-område, baserat på worst case scenariot. Värderingen ska utgå både från påverkan från berggrundsakvifären och från jordlagerakvifären. Detta gäller inte bara de utpekade naturtyperna utan miljön i sin helhet.

Kommentar till nr 35:

Med hänvisning till närheten till skyddade områden behövs i detta ärende en karta som visar influensområdet även för jordakvifären. Vad som sägs i frågan i MKBn på sidan 56 är mycket vag och helt otillräcklig med hänvisning till de skyddade områdena: "Bedömningen är att det

praktiska influensområdet i jord (0,1 m) med god marginal innesluts av influensområdet i berg (0,3 m).

Bolaget har i de data som använts för den hydrogeologiska modellen angett att jordlagret utgörs av moränlera samt att diabasgångar är 15 m tjocka. Detta riskerar att ge en grovt felaktig bild av avsänkningstrattens yttergränser. Det är känt efter borringar som har gjorts i området att jordlagret domineras av en sandig-siltig morän. Andelen silt är inte klargjord. Moränlera har en låg genomsläpplighet medan sandig morän anses ha en måttlig genomsläpplighet. Det får anses vara klarlagt att inslag av sand i moränen medför en avsevärt ökad genomsläpplighet och att mindre lerlinser, där sprickbildning inte kan uteslutas inte kan anses borga för att jordlagret är så pass tätt att det saknas förbindelse mellan underliggande och överlagrande grundvattenmagasin. Vidare är det inte klargjort vilken sprickighet som förekommer i diabasgångarna och att det tätande lagret skulle utgöra 15 m får anses som en väl optimistiskt antagande. På s 6 står att diabasgångarna är av väldigt skiftande bredd, från någon decimeter upp till drygt 20 m. Det ska också beaktas att kontaktytan mellan diabasgångarna och omkringliggande berggrund tenderar att ha en omfattande vattenledande förmåga, vilket inte framgår av den hydrogeologiska modellen. Således utgör det praktiska influensområde som bolaget presenterar en förenklat positiv bild av förhållandena på platsen.

Det är känt att det inom Måryd-Hällestads Natura 2000-område finns två stycken rikkärr som har uppstått på grund av framflödande vatten från berggrunden. Detta grundvatten har tidigare kommit från den näringsfattiga kvartsiten, vilket är en förutsättning för rikkärrens artsammansättning. En avsänkning av grundvatten i området riskerar att medföra att det framflödande vattnet från berggrundskvifären minskar eller upphör, varvid dessa arter förlorar den grundläggande förutsättningen för sin bevarandestatus på platsen. Vatten från grundvattenmagasinet i kvartsiten kan inte med enkelhet ersättas med annat vatten. Detta dels då vattnets kemiska egenskaper inte överensstämmer dels då vattnet behöver fördelas över en större yta med en längre retention i biotopen än vad som sker när detta matas till kärret via en bäck. När våtmarksinventeringen genomfördes 1986 bedömdes båda rikkärren inom Måryds naturreservat ha en god status och tillskrev naturvärdesklass 2 dvs i stora delar opåverkade av ingrepp och höga naturvärden med ett nationellt och regionalt bevarandevärde. Vid rikkärrens inventeringen på 2000-talet framgår att båda rikkärren är mycket blöta och påverkade av näringsrikt ytvatten från bäcken. Den tidigare källan i det västra kärret hade vid fältbesöket 2006 sinat, och anledningen till detta bedömes vara påverkan från stentäkten. Mossfloran hade försämrats mot tidigare inventering och kärrens bevarandestatus var otillräcklig. Det är således belagt att rikkärrens värden har sjunkit under perioden från våtmarksinventeringen på 80-talet till rikkärrens inventeringen 2006. Det har även därefter lyfts fram av Lunds botaniska förening att rikkärrens värde därefter ytterligare har försämrats. Vid uppdateringen av bevarandeplanen för Måryd- Hällestads Natura 2000-område (2018-12-

20) konstaterades att rikkärren inte uppnådde fullgod bevarandestatus. Detta indikerar att det sker avsänkningar i berggrundsakvifären på ett sådant sätt att detta redan idag påverkar Natura 2000-området negativt och att denna påverkan kan befaras att öka vid en ytterligare avsänkning.

Det kan inte heller uteslutas att det även på andra ställen inom Natura 2000-området finns fuktiga partier som försörjs av grundvatten från djupare liggande magasin eller där ytliga och djupa magasin står i förbindelse med varandra. Av naturvärdesinventeringen framgår ett antal som bedöms vara beroende av en fuktig miljö och vara känsliga för modellfel av den typ som anges ovan. Ett flertal aktörer har framfört att Måryd-Hällestadsområdet idag är generellt torrare än vad det tidigare har varit. Detta kan medföra att det redan har skett en negativ påverkan på Natura 2000-området från den tillståndsgivna verksamheten och att denna, vid en utökad brytning och ytterligare förlängd verksamhet kommer att medföra att de värden som Natura 2000-området i de delar som avser friska till våta områden förlorar sina värden enligt art- och habitatdirektivet. Det får anses klargjort i ärendet att verksamheten har en påverkan på Natura 2000-området. Länsstyrelsen vill påminna att om denna påverkan är så omfattande att skada på Natura 2000-området inte kan undvikas, eller om de skyddsåtgärder som vidtas inte är tillräckliga, kan tillstånd enligt 28b§ i 7 kap miljöbalken inte beviljas utan att detta föregås av en tillåtlighetsprövning hos Regeringen i enlighet med 29 § i samma kapitel. En bedömning av påverkan ska utgå från försiktighetsprincipen och det är verksamhetsutövaren som enligt 2 kapitlet i miljöbalken är skyldiga att visa vilken miljöpåverkan den planerade verksamheten medför och att de skyddsåtgärder som planeras för att begränsa skada är tillräckliga.

Kontrollprogram inom Natura 2000-området

36. Redovisa en mer detaljerad rapport som även omfattar område 1,2,4 och 6 och som på ett tydligt sätt redogör för de förändringar som har skett inom samtliga områden som omfattas av kontrollprogrammet under hela den period som ett likvärdigt kontrollprogram har funnits för området. Redogörelsen sker förslagsvis med grafer eller liknande visuell presentation som redogör för förändringarna inom de olika kontrollparametrarna. Redovisningen ska inkludera samtliga parametrar som har mätts inom kontrollprogrammet. De bör även klargöras om vad bolaget anser utgöra en "viss" ökning eller minskning så som det formuleras till exempel avseende kväveindex samt utbredning av mossor.
37. Redovisa en utvärdering avseende om kontrollprogrammet har varit effektivt för att mäta förändringarna i landskapet eller om det finns en risk för att det

mäter ett nytt stabilt naturtillstånd där den stora förändringen redan ägt rum.

38. Redovisa om variationerna av kadmium kan påverka naturtyperna inom Natura 2000-området och om vegetationen följs upp med avseende på kadmium.

Kommentar till nr 36-38:

På sidan 78 i miljökonsekvensbeskrivningen presenterar bolaget en kortfattad sammanställning av resultaten av övervakningen av vegetationsutbredningen inom område 3 och 5. Samtidigt har Lunds botaniska förening kritiserat kontrollprogrammet och ansett att detta endast mäter förändringar inom ett område där den stora förändringen redan har skett och där vidare förändringar sker mycket långsamt, varför dessa inte kommer att ge någon märkbar förändring vid uppföljningen.

Artinventering

39. Tydliggör vilken metodik som använts, tidpunkt och inventeringsområde avseende redovisad artinventering.
40. Redovisa en inventering avseende kärlväxter i fält, avseende de friska-våta partier som ligger inom det influensområde som kommer att tas fram inom worst case scenariot.

Kommentar till nr 39-40:

Det framgår inte av bolagets artinventering vilken metodik som har använts. Det framgår inte huruvida inventeringen endast har utgått från uppgifter som finns inrapporterade i artportalen eller om det faktiskt har skett en inventering i fält. Det framgår inte heller vilket område som omfattats av inventeringen eller vid vilken tidpunkt denna har genomförts. En utsökning av träffar från artportalen ska inte betraktas som en fullvärdig inventering, då denna i stor utsträckning beror av frivilliga rapporter och att datainsamlingen i stor utsträckning sker utan ambitionen att vara heltäckande eller systematiskt och därtill är beroende av att artkunniga personer dels rör sig i området och dels är intresserad av att lägga in sina rapporter. Således ska brist på rapporter i artportalen inte tolkas som en frånvaro av arter i verkligheten.

Dispens från det generella biotopskyddet

41. Redogör för hur stenmurarna ska återställas avseende placering, längd, höjd, bredd och kvalitet. Om murarna som finns på platsen idag har en välutvecklad moss- och lavbeklädnad bör det framgå att denna ska behållas

genom att moss- och lavbeklädda stenar placeras högst upp i muren så att mossor och lavar kan fortsätta att växa i den/de nya murarna.

Kommentar:

Dessa uppgifter är nödvändiga för att bedöma om dessa åtgärder är tillräckliga för att kompensera för de värden som förloras, både avseende de nya murarna kvalitet så som livsmiljö och för att bedöma huruvida konnektiviteten i landskapet bibehålls.

42. Redogör för småvattnets placering samt vilka tillkommande strukturer som ska återskapas vid denna för att se till så att värdena i denna blir likvärdiga eller högre än för det småvatten som kommer att tas bort.
43. Redogör för om det nya småvattnet kommer att omfattas av krav på anmälan om vattenverksamhet. I sådana fall bör detta hanteras inom ramen för detta mål för att undvika att en återställning inte kan genomföras pga att omständigheter i anmälan.

Barnperspektiv

44. Redovisa hur bolaget har beaktat barnperspektivet i ansökan med avseende på bland annat gång- och cykelvägar, transporter, skolbussar, ökad och eventuell korsande trafik mellan verksamhetsområdena. Redovisa om andra frågor har beaktats.

Detta yttrande har beslutats av Annelie Johansson, avdelningschef för miljöavdelningen. I handläggningen har även deltagit Karin Söderholm, enhetschef för Miljöprövningsenheten; naturvårdshandläggare Lisbet Neil Stephens, Naturprövningsenheten; miljöhandläggare Christel Mårtensson, Miljötillsynsenheten; vattenhandläggare Maria Nitare och Thomas Lakowitz, Vattenenheten; kulturmiljöhandläggare Martin Gollwitzer, Kulturmiljöenheten; planhandläggare Daniel Axelsson, Enheten för samhällsplanering samt länsassessor Emanuel Beyer, Rättsenheten. Föredragande har varit miljöhandläggare Lilian Thurfjell, Miljöprövningsenheten.

Annelie Johansson

Lilian Thurfjell

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:

Miljöavdelningen (AJ, KS, LNS, TL, MN, CM)

Rättsenheten (EB)

Kulturmiljöenheten (MG)

Enheten för samhällsplanering (DA)